
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

ЛІНГВІСТИЧНІ СТУДІЇ
LINGUISTIC STUDIES

МІЖНАРОДНИЙ ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Засновано в 1994 р.

Випуск 40
Том 1

Вінниця ДонНУ імені Василя Стуса 2020

Л 59 **Лінгвістичні студії Linguistic Studies:** зб. наук. праць / Донецький національний університет імені Василя Стуса; гол. ред. Ж. Краснобаєва-Чорна. Вінниця: ДонНУ ім. Василя Стуса, 2020. Вип. 40: У 2-х т. Т. 1. 216 с.

Print ISSN 1815-3070
Online ISSN: 2308-0019
ISBN 966-7277-88-7

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I Теорія мови	7
<i>Куньч Зоряна</i> . Питання дотримання норм позиційного чергування у//в у навчальній літературі 60-х років ХХ ст.....	7
РОЗДІЛ II Актуальні проблеми морфології	19
<i>Дарчук Наталія</i> . Категорія особи в поетичних текстах Лесі Українки.....	19
<i>Іванович Мілена</i> . Сингулятиви у сучасній українській мові.....	36
РОЗДІЛ III Теоретичні питання синтаксису	50
<i>Боровська Олена</i> . Рго-суб'єкт німецьких партиципних клауз у синтаксичній ролі ад'юнкта.....	50
<i>Ситар Ганна</i> . Особливості реалізації фразеологізованих речень у творах Богдана Лепкого ...	64
РОЗДІЛ IV Функційна семантика лексичних і фразеологічних одиниць	81
<i>Сулима Олеся</i> . Структура семантичного поля процесуальності в українській мові.....	81
РОЗДІЛ V Проблеми лінгвістики тексту, дискурсології, когнітивної лінгвістики	93
<i>Грецук Василь</i> . Словотвір і суб'єктивна модальність тексту.....	93
<i>Залужна Ольга, Холодюк Олександра</i> . Семантичні та прагмасемантичні особливості спонукальних висловлювань в англійськомовному публіцистичному дискурсі (на матеріалі заголовків статей онлайн версії The Guardian).....	101
<i>Ковалевська Анастасія</i> . Українська політична реклама: аналіз стратегій реалізації сугестивності.....	112
РОЗДІЛ VI Лінгвогеографія, соціолінгвістика, ономастика й термінологія: актуальні підходи, категорії та аспекти	122
<i>Вільчинська Тетяна</i> . Антропоніми як маркер ідіостилі письменника в публіцистичних текстах.....	122
<i>Даценко Наталія</i> . Кількісні параметри питомих і запозичених термінів у галузі журналістики.....	130
<i>Іщук Наталія, Неголюк Юлія</i> . Переклад англійської безеквівалентної економічної лексики на українську мову.....	140
<i>Костюк Юлія</i> . Суспільно-політична неолексика в Інтернет-комунікації: структурно-функційний аспект.....	153
<i>Кравченко Елла</i> . Досвід створення словника власних імен поетичних текстів (на матеріалі творчості Василя Стуса).....	165
<i>Кравченко Елла, Карабахцян Аїда</i> . Інтерлінгвальні котоніми у публіцистичному тексті.....	177
РОЗДІЛ VII Прикладна лінгвістика: напрями й аспекти дослідження	186
<i>Загнітко Анатолій, Краснобаєва-Чорна Жанна</i> . Актуальні виміри організації наукового лінгвістичного середовища: досвід, практика, модифікація.....	186
РОЗДІЛ VIII Хроніки / Рецензії й анотації	199
<i>Загнітко Анатолій, Манакін Володимир</i> . Лінгвістичний погляд на вираження простору: внутрішньореченнєві поширювачі.....	199
<i>Загнітко Анатолій</i> . Східностепові говірки на мапах.....	202
<i>Стишов Олександр</i> . Мовний простір номінацій жінки.....	204
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	209
ВІДОМОСТІ ПРО РЕЦЕНЗЕНТІВ	212

DOI 10.31558/1815-3070.2020.40.1.11

УДК 070:811.161.2'373.46

КІЛЬКІСНІ ПАРАМЕТРИ ПИТОМИХ І ЗАПОЗИЧЕНИХ ТЕРМІНІВ У ГАЛУЗІ ЖУРНАЛІСТИКИ

Проведено послідовну вибірку термінів журналістики з галузевого словника-довідника І. Михайлина задля визначення частки питомих і запозичених понять. На основі кількісного методу встановлено їх співвідношення за походженням. З'ясовано, що й однослівні (прості і складні), й багатослівні (прості й ускладнені) професійні терміни складаються переважно із запозиченого мовного матеріалу. Висловлено припущення, що сучасний пришвидшений темп журналістської діяльності характеризується накопиченням запозичень, до яких фахове середовище не встигає запропонувати українські відповідники. Зроблено висновок, що вітчизняним фахівцям варто зосереджувати більше уваги на адаптації запозичень до рідномовної термінологічної системи.

Ключові слова: термін, термінологія журналістики, структура терміна, походження лексики, питоми слова, запозичена лексика.

Постановка проблеми та її актуальність. Термінологія сучасної української журналістики сформувалася під впливом специфічних професійних явищ і процесів та інших позамовних чинників (політичних, соціальних, комунікативних тощо). З лінгвістичного погляду вона засвідчує ознаки інтерференції: перенесення (запозичення) понять, вироблених зарубіжними професійними колами. Тому термінологія журналістики насичена грецизмами, латинізмами, англіцизмами – загалом словами іншомовного походження. У такому контексті та з урахуванням динаміки розвитку галузевої терміносистеми й тенденції до її інтернаціоналізації актуальним видається кількісний підхід, який дозволить дослідити міжмовні співвідношення в понятійному полі журналістики.

Аналіз досліджень проблеми. За період незалежності понятійно-категорійний апарат журналістики представлено в друкованих та електронних довідкових і навчальних виданнях українською мовою. Серед них відзначимо словник-довідник «Журналістика» І. Михайлина (2013).

Наукове осмислення фахової мови відображено в дисертаційній роботі М. Гонтар «Українська терміносистема журналістики: формування, структурна організація та функціонування» (Гонтар). Ряд статей Г. Зорі присвячено складу й основним джерелам галузевої термінології (Зоря, «Склад і основні джерела формування»), способам творення в контексті сучасних мовно-комунікативних процесів (Зоря, «Терміни журналістики»), типологічним аспектам системності масмедійної термінології (Зоря, «Типологічні аспекти системності»). Різні погляди на фахову мову журналістики представлено в окремих публікаціях В. Гоян, С. Матвеевої, Н. Орлової, В. Різуна, Т. Скотникової, М. Тимошика, І. Хоменка та ін.

Огляд публікацій, що стосуються журналістської термінології, дає підстави стверджувати, що аспекти її походження та кількісного міжмовного співвідношення залишаються актуальними для наукового вивчення.

Мета статті – з'ясувати особливості термінологічного складу української журналістики відповідно до мовного походження задля визначення частки питомих і запозичених понять.

Завдання: вибрати й згрупувати за мовами-джерелами журналістські терміни, зафіксовані в конкретному фаховому довідковому виданні; визначити їх компонентний склад щодо походження; встановити співвідношення питомих і запозичених журналістських термінів.

Об'єкт дослідження – термінологічний склад української журналістики, **предмет** – кількісні параметри питомих і запозичених понять галузі.

Методологія дослідження включає послідовну вибірку термінів журналістики з галузевого словника-довідника І. Михайлина (2013), у якому подано 1192 словникові статті; семантичний, компонентний аналіз та кількісний метод вивчення понять.

Теоретична цінність отриманих результатів полягає в аналізі термінів журналістики з погляду походження мовного матеріалу на основі вичерпного опрацювання фахового довідкового видання. А також у підтвердженні закономірності: однією з причин відставання науково обґрунтованого випрацювання питомих понять є пришвидшений темп журналістської діяльності, для якої характерне інтенсивне накопичення запозичень, до яких фахівці не встигають запропонувати рідномовні відповідники.

Практична цінність виявляється у візуалізації співвідношення питомих і запозичених термінів галузі журналістики та пов'язана з потребою вироблення критичного підходу до надмірних термінологічних запозичень у професійному середовищі журналістів.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування результатів дослідження. Фахове мовлення певного середовища формується в ході професійної діяльності й відображає накопичення досвіду, що й виявляє доцільні мовні засоби – питоми або запозичені.

У ході аналізу фахової лексики журналістики враховуємо запропонований І. Вихованцем підхід до структури термінів-словосполучень. Науковець поділяє їх на прості й ускладнені, відносячи двокомпонентні до простих, а три- й багатокомпонентні – до ускладнених (Вихованець 196).

Сформована фахова мова журналістики структурно складається з одно-, дво-, трислівних термінів, рідше – утворень із чотирьох чи п'яти компонентів. Однослівні поняття мають просту або складну будову, наприклад: *автор, оглядач, публіцист, тижневик, формат; інтернет-телебачення, інтершум, журналісткознавство, контент-аналіз, політейнмент, часопис* та ін. У будові однослівних складних понять простежується принцип синтезу словотвірних ресурсів, що виявляється в поєднанні різних за походженням компонентів, як-от: *бліц-інтерв'ю, гіпертекст, кібержурналістика, кінофейлетон, корпункт, медіана-*

сильство, прес-конференція, радіомовлення, реаліті-шоу, сурдопереклад, теле-транслятор, фрілансер, хронометраж, шумопоглинач та ін.

У результаті послідовної вибірки з аналізованого словника-довідника виявлено 611 однослівних термінів, із яких 98 лексем – питомі (16 %), 367 – запозичені (60 %), 146 (24 %) – включають українські та запозичені елементи, тобто структурно й семантично мають комбіновану будову (див. рис. 1).

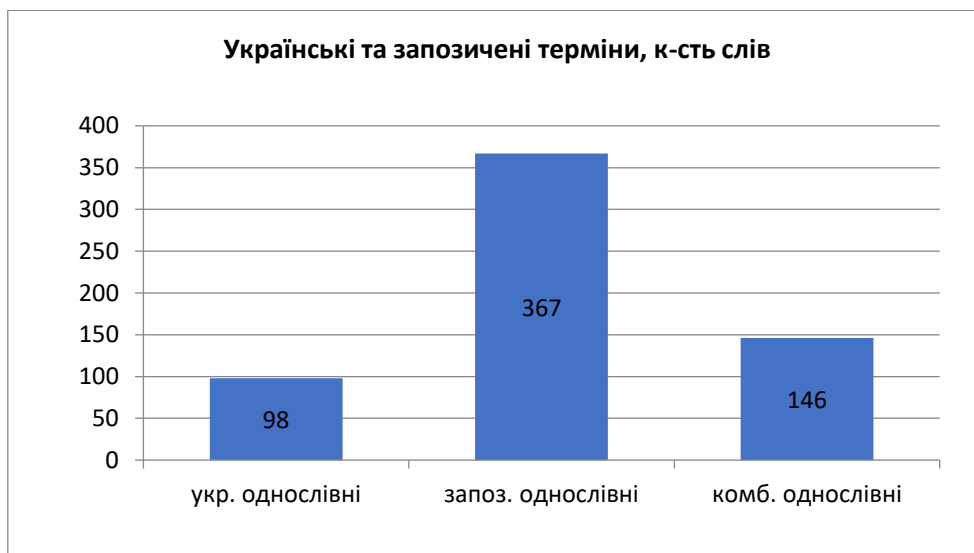

Рис. 1. Співвідношення однослівних питомих і запозичених журналістських термінів.
Побудовано автором.

В аналізованому виданні зафіксовано іншомовних **однокомпонентних термінів** (простих і складних): **грецького походження** – **52** (8,5 % від загальної кількості однослівних лексем) (*кінематограф, мікрофон, поліхромія, телекамера, фонограма, фотогенічність, хронікер* та ін.); **латинського** – **85** (13,9 %) (*дема-сифікація, диктофон, інтерактивність, кварталник, модератор, рубрикація, субтитри* та ін.); **англійського** – **127** (20,8 %) (*акаунт, веб-сайт, дайджест, ди-гіталізація, квалюїд, мікшер, фреймінг* та ін.); **французького** – **65** (10,6 %) (*жур-нал, кліше, колонка, компромат, резюме, ретуш, фейлетоніст* та ін.); **німецького** – **29** (4,7 %) (*анишлаг, верстка, глянець, форзац, цитата, шаблон, шпальта* та ін.); **запозичень з інших мов** – **9** (1,5 %) (*газета (італ.), альманах (араб.)* та ін.). Окремо підраховано **однослівні терміни журналістики з двома коренями** – **131** (*телетранслятор, фотосторінка, відеоряд, блогосфера, телесуфлер, онлайн-публікація, топ-журналіст* та ін.) та з **трьома коренями** – **15** (*телерадіокомпанія, медіаекологія, телерадіопрацівник* та ін.).

Співвідношення однослівних (простих і складних) питомих і запозичених термінів подано на *рис. 2*.

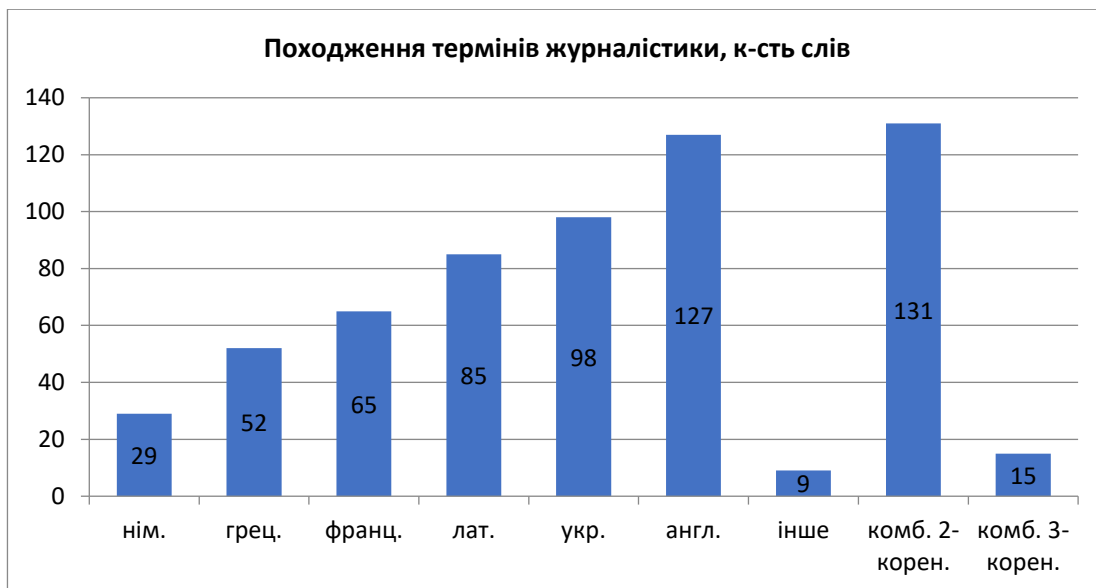

Рис. 2. Співвідношення за походженням однослівних термінів журналістики. Побудовано автором.

Підрахунки показують, що прості лексеми становлять 76,1 % від усіх однослівних термінів, а складні – 23,9 %. Причому останні можуть поєднувати елементи як українського, так і іншомовного походження, наприклад: *інтердискурсивність*, *інтернет-телебачення*, *гіперпосилання*, *кінофейлетон*, *контент-аналіз*, *медіакратія*, *медіаосвіта*, *самвидав*, *телевежа*, *телетранслятор* та ін. До складних однослівних зараховуємо й терміни-гібриди, ознакою яких є використання при написанні латинської та/або кириличної абетки, як-от: *e-mail*, *I-media*, *IP-технології*, *net-громадянин*, *net-мислення*, «*penni press*», *reverse publishing*, *RSS (really simple syndication)*, *soft-news*, *hard news*, *homo medias*, *web-centric reporting*, *web-first reporting*.

Послідовна вибірка засвідчила 443 термінологічні словосполучення фахової мови журналістики, з яких:

– **58 простих двокомпонентних словосполучень** (13,1 %), утворених із українських композитів: *війна мережева*, *гаряча лінія*, *зв'язки з громадськістю*, *мова ворожнечі*, *рухома зйомка*, *рядок рухомий*, *свобода творчості* й ін.;

– **196 простих двокомпонентних термінів**, що складаються із **запозичених слів** (44,2 %): *віртуальна реальність*, *демонстраційний ролик*, *електронна публікація*, *журналістська критика*, *інформаційна культура*, *комунікація масова*, *преса бульварна*, *цикл передач* та ін.;

– **189 комбінованих простих двокомпонентних термінів** (42,7 %), у яких поєднані українські та запозичені складники: *війна інформаційна*, *дієвість журналістики*, *друкарська помилка*, *ефект присутності*, *звукове оформлення*, *знаки коректурні*, *знімальна група* та ін.

Співвідношення питомих та іншомовних компонентів у структурі галузевих термінів-словосполучень подано на *рис. 3*.

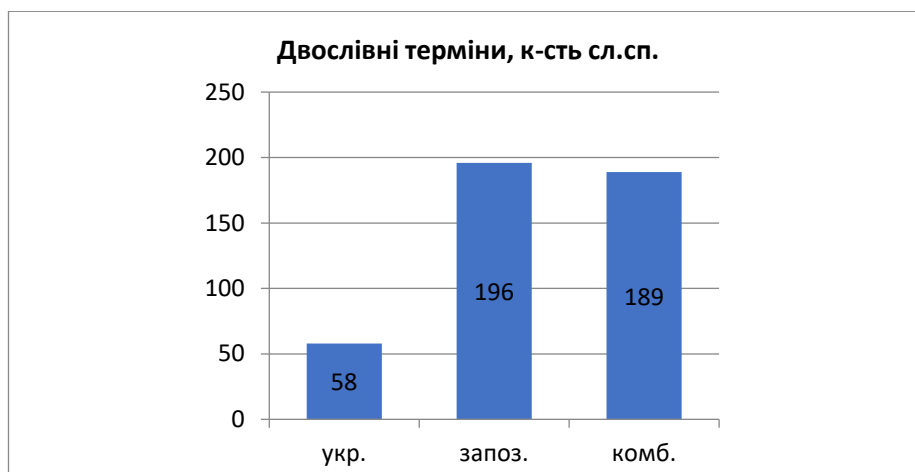

Рис. 3. Співвідношення за походженням простих двослівних термінів журналістики.
Побудовано автором.

В аналізованому виданні зафіксовано чимало **ускладнених** понять (див. *рис. 4*), зокрема:

– **94 ускладнених трикомпонентних** (68,1 %): збалансоване подання новин; інтерактивний відгук на публікацію; комунікативна тактика журналіста; криза періодичної преси; медійна орієнтація особи; суб'єкти інформаційних відносин;

– **30 ускладнених чотирикомпонентних** (21,7 %): аналітичне зміщення в щоденній пресі; медіатизація публічної сфери життя; модель соціально відповідальної журналістики; суб'єктивні стратегії сучасної журналістики; централізована система внутрішнього радіомовлення;

– **14 ускладнених багатокомпонентних** (10,2 %): новий міжнародний інформаційний і комунікаційний порядок; офіційна інформація органів державної влади та органів місцевого самоврядування та ін.

Трислівні конструкції з погляду походження мають комбіновану будову (68 одиниць), складаються лише із запозичених компонентів (18) або тільки з українських (8).

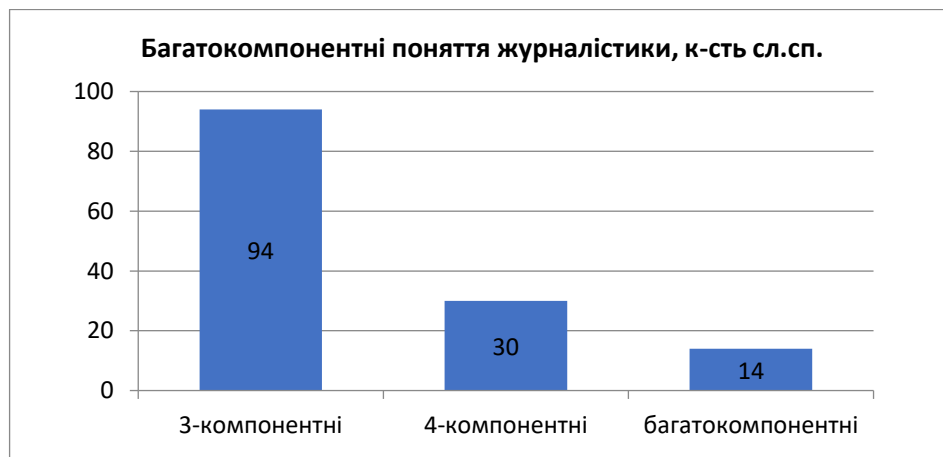

Рис. 4. Співвідношення ускладнених (багатокомпонентних) термінів журналістики.
Побудовано автором.

Ускладнені чотирислівні поняття мають схожу будову щодо складників за походженням, проте в міру збільшення кількості членів представлені конструкціями, у яких питомі елементи урівноважені із запозиченими або переважають (27). Виключно іншомовні слова сформували три поняття. Чотирислівних термінів, побудованих лише з українських складових, не зафіксовано; всі вони мають комбіновану структуру.

Усі ускладнені багатослівні терміни (14 одиниць) мають комбіновану структуру за походженням складників.

Отже, серед термінів журналістики за будовою переважають прості й складні слова (611 одиниць, або 51,3 % від загальної кількості опрацьованого матеріалу), проте вагома частка належить словосполукам – 581 (48,7 %). Така будова галузевих понять відповідає загальномовній тенденції, яка засвідчує, що словосполучення є одним із основних способів термінологічної номінації, на який у різних терміносистемах припадає понад 70 % (Панько, Кочан, Мацюк 171). Погляд на походження фахових словосполук засвідчує, що серед однослівних (простих і складних) понять тільки 98 (8,2 %) є власне українськими, а більшість дво-, три-, чотири- і багатослівних термінів (загалом 515, або 43,2 %) складаються із запозиченого мовного матеріалу (217) або є комбінованими утвореннями (298), тобто мають у своїй будові українські та іншомовні елементи. Лише 66 (5,5 %) термінологічних словосполук простої та ускладненої будови питомі. На переконання українських мовознавців, «інтернаціоналізація термінологічних систем є одним із природних і вагомих шляхів їх самобутнього розвитку» (Панько, Кочан, Мацюк 167). Проте мовлення журналістів включає багато професіоналізмів та жаргонізмів, пов'язаних із сучасними комунікативними й комп'ютерними технологіями. А такі лексеми часто мають іншомовне походження й переважно є англіцизмами, як-от: *дедлайн*, *лайнер*, *лого*, *пейвол*, *рерайт*, *свіпер*, *сторітелінг*, *стрім(ити)*, *хендаут*, *фактчекінг*, *фейк*, *фоловер*, *фреймити* та б. ін. І хоч вони відображають сучасні тенденції в масмедіа, а мовці легко підхоплюють їх і використовують у професійному (та приватному) спілкуванні, все ж навальне входження в мову таких запозичень важко співвіднести з мовознавчим розумінням інтернаціоналізмів.

Висновки та перспективи дослідження. Дослідження походження журналістських термінів (1192 одиниці), проведене на основі послідовної вибірки з галузевого словника-довідника, укладеного І. Михайлиним, та семантико-компонентного й кількісного аналізу, засвідчує суттєву частку власне запозичених фахових понять – 584 (48,99 %). У межах простих й ускладнених термінів функціонують складники українського, грецького, латинського, французького, англійського, німецького походження. Зафіксовано чималу кількість понять, що мають комбіновану чи гібридну будову з погляду походження їх елементів, – 444 (37,25 %). Частка фахових понять виключно українського походження – 13,76 % (164). Визначена тенденція актуалізує проблему надмірного насичення запозиченнями не тільки фахової мови журналістики, а й загалом сучасної української мови.

Галузева термінологія формується поступово – з розвитком професійного середовища. І можна помітити загальну закономірність: поки воно мало не надто динамічний вимір – у ньому випрацьовувалися питомі поняття; пришвидшений темп журналістської діяльності характеризується накопиченням запозичень, до яких фахівці не встигають (або й не намагаються встигати) запропонувати рідномовні відповідники. Тому спільноті журналістів та науковців варто звернути увагу на українізацію професійної терміносистеми, і на цій основі доцільно й послідовно працювати над виробленням рідномовних відповідників і їх упровадженням у мовну практику.

Подальші дослідження можуть стосуватися різних аспектів вивчення журналістської термінології на основі інших довідкових джерел, випрацювання до запозичень рідномовних відповідників з метою їх активного запровадження у професійне мовлення.

Література

1. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис : підручник. Київ : Либідь, 1993. 365 с.
2. Гонтар М. О. Українська терміносистема журналістики: формування, структурна організація та функціонування : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / НАН України, Ін-т укр. мови. Київ, 2011. 19 с.
3. Гоян В. В. Термінологічні концепти телебачення в сучасній теорії журналістики: роздуми й коментарі. *Наукові записки Інституту журналістики КНУ ім. Т. Шевченка*. Київ, 2006. Вип. 25. С. 179–183.
4. Зоря Г. Склад і основні джерела формування української журналістської термінології. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Журналістика*. Київ, 2006. Вип. 14. С. 21–26.
5. Зоря Г. Терміни журналістики: джерела формування та способи творення. Комунікативно-мовні процеси в сучасному медіапросторі. *Мова. Суспільство. Журналістика* : матер. XIII міжнарод. наук.-практ. конф. з проблем функціонування і розвитку української мови / за ред. В. Різуна. Київ : Інститут журналістики КНУ ім. Т. Шевченка, 2008. С. 99–104.
6. Зоря Г. Типологічні аспекти системності сучасної української масмедійної термінології. *Проблеми української термінології* : збірник наукових праць учасників XI Міжнародної наукової конференції (Львів, 1–2 жовтня 2010 р.). Львів, 2010. С. 97–99.
7. Матвеева С. А. Формування термінологічного апарату інтернет-журналістики. *Вісник Луганського національного університету ім. Т. Шевченка. Філологічні науки*. Луганськ : Альма-матер, 2013. Вип. 9 (268), ч. II. С. 15–20.
8. Михайлин І. Л. Журналістика. Словник-довідник. Київ : Академвидав, 2013. 317 с.
9. Орлова Н. В. Умови формування українського журналістикознавства та його наукової мови. *Обрії друкарства*. Київ, 2018. № 1 (6). С. 141–150.
10. Панько Т. І., Кочан І. М., Мацюк Г. П. Українське термінознавство : підручник. Львів : Світ, 1994. 216 с.
11. Різун В. Зауваги до основних термінів масової комунікації. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Журналістика*. Київ, 2014. Вип. 21. С. 14–17.
12. Скотникова Т. Термінологія журналістикознавства і галузеві терміносистеми. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Журналістика*. Київ, 2014. Вип. 21. С. 24–25.
13. Тимошик М. По-модньому, отожд, не по-нашому? (про тривожні тенденції у українському термінотворенні і байдужість наукового загалу до цієї проблеми). *Інтернет-сторінка ТК*

СНТТ [Технічний комітет стандартизації науково-технічної термінології]. 2009. URL : http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_Work/TK_tymoshyk.htm (дата звернення: 10.06.2020).

14. Хоменко І. Семантика термінології сучасного радіомовлення. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Журналістика*. Київ, 2014. Вип. 21. С. 18–21.

References

1. Vykhoanets, Ivan. *Hramatyka ukrainskoi movy. Syntaksys (Grammar of the Ukrainian language. Syntax): textbook*. Kyiv: Lybid, 1993. Print.
2. Hontar, Maryna. «*Ukrainska terminosystema zhurnalistyky: formuvannia, strukturna orhanizatsiia ta funktsionuvannia (Ukrainian Terminology system of journalism: formation, structural organization and functioning)*». Diss. NAS of Ukraine, Institute of Ukr. Languages, 2011. Abstract. Print.
3. Hoian, Viktoriia. «*Terminolohichni kontsepty telebachennia v suchasni teorii zhurnalistyky: rozdumy y komentari (Terminological concepts of television in Modern Journalism Theory: reflections and comments)*». *Naukovi zapysky Instytutu zhurnalistyky [KNU im. T. Shevchenka] (Scientific notes of the Institute of Journalism [Taras Shevchenko National University of Kyiv])* 25 (2006): 179–183. Print.
4. Zoria, Halyna. «*Sklad i osnovni dzhherela formuvannia ukrainskoi zhurnalistykoï terminolohii (Composition and main sources of formation of Ukrainian journalistic terminology)*». *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu im. T. Shevchenka (Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Journalism)*, 14 (2006): 21–26. Print.
5. Zoria, Halyna. «*Terminy zhurnalistyky: dzhherela formuvannia ta sposoby tvorennia. Komunikatyvno-movni protsesy v suchasnomu mediaprostorii (Terms of journalism: sources of formation and ways of creation. Communication and speech processes in the modern media space)*». *XIII mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia z problem funktsionuvannia i rozvytku ukrainskoi movy «Mova. Suspilstvo. Zhurnalistyka» (XIII international scientific-practical conference on problems of functioning and development of the Ukrainian language «Language. Society. Journalism)*». Ed. by Volodymyr Rizun. Kyiv: Instytut zhurnalistyky KNU im. T. Shevchenka, 2008. 99–104. Print.
6. Zoria, Halyna. «*Typolohichni aspekty systemnosti suchasnoi ukrainskoi masmediinoï terminolohii (Typological aspects of the systematicity of modern Ukrainian mass media terminology)*». *XI Mizhnarodna naukova konferentsiia «Problemy ukrainskoi terminolohii», 1-2 zhovtnia 2010, Lviv (XI International Scientific Conference «Problems of Ukrainian terminology», October 1–2, 2010, Lviv)*, 2010. 97–99. Print.
7. Matvieieva, Svitlana. «*Formuvannia terminolohichnoho aparatu internet-zhurnalistyky (Formation of the terminological apparatus of Internet journalism)*». *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu im. T. Shevchenka. Filolohichni nauky (Bulletin of Taras Shevchenko Luhansk National University. Philological Sciences)*. Luhansk: Alma-mater, 9 (268), II (2013): 15–20. Print.
8. Mykhailyn, Ihor. *Zhurnalistyka. Slovnyk-dovidnyk (Journalism. Directory Dictionary)*. Kyiv: Akademvydav, 2013.
9. Orlova, Nataliia. «*Umovy formuvannia ukrainskoho zhurnalistykoznavstva ta yoho naukovoï movy (Conditions of formation of Ukrainian journalism and its scientific language)*». *Obrii drukarstva (Horizons of printing)*, 1 (6) (2018): 141–150.
10. Panko, Tamila, Kochan, Iryna, Matsiuk, Halyna. *Ukrainske terminoznavstvo (Ukrainian terminology): textbook*. Lviv: Svit, 1994.
11. Rizun, Volodymyr. «*Zauvahy do osnovnykh terminiv masovoï komunikatsii (Notes on the main terms of mass communication)*». *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu im. T. Shevchenka. Zhurnalistyka (Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Journalism)*, 21 (2014): 14–17.

12. Skotnykova, Tetiana. «Terminolohiia zhurnalistykoznavstva i haluzevi terminosystemy (Terminology of journalism and industry term systems)». *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu im. T. Shevchenka. Zhurnalistyka (Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Journalism)*, 21 (2014): 24–25.
13. Tymoshyk, Mykola. «Po-modnomu, otozh, ne po-nashomu? (pro tryvozhni tendentsii u ukrainskomu terminotvorenni i baiduzhist naukovooho zahalu do tsiiei problemy) (Fashionable, so not ours? (about the worrying tendencies in Ukrainian term formation and the indifference of the scientific community to this problem)». *Internet-storinka TK SNTT [Tekhnichniy komitet standartyzatsii nauково-tekhnichnoi terminolohii] (Website TC STT [Technical committee for scientific and technical terminology])*. Web. 10 June 2020.
14. Khomenko, Illia. «Semantyka terminolohii suchasnoho radiomovlennia (Semantics of the terminology of modern broadcasting)». *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu im. T. Shevchenka. Zhurnalistyka (Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Journalism)*, 21 (2014): 18–21.

QUANTITATIVE PARAMETERS OF SPECIFIC AND BORROWED TERMS IN THE JOURNALISM INDUSTRY

Nataliia Dashchenko

Department of Journalism, Volodymyr Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University, Ternopil, Ukraine

Abstract

Background: The tendency towards the internationalization of vocabulary and the dynamics of the journalistic terminology make the study of lexicographically fixed branch concepts relevant in terms of interlingual relationships in the structure of terms. This approach will help to determine the state of the vocabulary fixation of phenomena and processes of journalism by native language and borrowed language resources.

Purpose: The purpose of the article is to analyze the terminological composition of Ukrainian journalism according to linguistic origin in order to determine the proportion of specific and borrowed concepts.

The methodology of the study includes a consistent sampling of journalism terms from I. Mykhailyn sectoral dictionary and a semantic, structural and quantitative method for their elaboration.

Results: Formed professional language of journalism structurally consists of one, two, three-word terms, rarely – formations of four or five components. Most simple and complicated word combinations have a combined structure in terms of origin. A quantitative analysis of journalism terms based on a consistent sample of industry vocabulary (a total of 1192 words) shows a significant preponderance of borrowed linguistic material – 584 concepts (48,99%), a significant number of combined and hybrid entities – 444 (37,25%), and a relatively small number of concepts having exclusively Ukrainian origin, – 164 (13,76%).

The novelty is to study the terms of journalism from the point of view of the origin of the linguistic material involved in forming the conceptual environment of the industry.

The practical importance is associated with the need to develop a critical approach to terminological borrowing in the professional language of journalists.

Conclusions: The current accelerated pace of media activity is characterized by the accumulation of borrowings to which the professional environment does not have time to offer Ukrainian correspondents. This tendency actualizes the problem of excessive saturation with borrowing not only of the professional terminology of journalism, but also of the modern Ukrainian language in general. Therefore, domestic specialists should focus more on their adaptation to the mother-tongue terminology system.

Keywords: term, term structure, journalism terminology, vocabulary origin, specific words, borrowed vocabulary.

Vitae

Nataliia Dashchenko – candidate of philological sciences, associate Professor of the Department of Journalism, Volodymyr Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University. Areas of research interests include – lexicology, linguistic stylistics, editing of scientific and journalistic texts, language culture.

Correspondence: nataladash@gmail.com

Надійшла до редакції 30 серпня 2020 року
Рекомендована до друку 20 вересня 2020 року